

ARANYOSVÉK

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közgazdasági, társadalmi, szépirodalmi s a torda-aranyosmegyei tan. testület hivatalos lapja. — Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 4 frt. (8 korona)
Fél évre 2 frt. (4 korona)
Negyed évre 1 frt. (2 korona)
Papoknak és tanítóknak egész évre 2 frt.

FELELŐS SZERKESZTŐ: Nagy Albert.

Kiadó laptulajdonosok:
NAGY OLIVÉR, ÉS TÁRSAI.
Szerkesztőség: Jókai-utca 72. sz. Kiadóhivatal: Megyeház.

Kéziratokat nem adunk vissza.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

A pénzküldemények pedig a kiadóhivatalhoz.

HIRDETESEK DIJA:

Egész oldal 20 frt
Fél oldal 10 frt
Egy negyed oldal 5 frt
Egy nyolcad oldal 2 frt 50 kr
Egy tizenhatod oldal 1 frt 25 kr
Reklamsora 20 kr

A vármegyei tisztviselők fizetése.

Valjon ki tagadná, hogy a czikünk címéül választott felírásban egy oly égető kérdésre mutatunk rá, a melynek megoldása — a megyei közigazgatás érdekének veszélyeztetése nélkül — már soká nem késhetik. Ez égető kérdés pedig nem más, mint a megyei tisztviselők fizetése fölemelésének a kérdése, a melynek továbbra is elodázása semmiképpen sem hozható összhangzásba azon jogos kívánalmakkal, a melyeket a jó és gyors közigazgatás biztosítása szempontjából — a megyei közadminisztrációval szemben támasztani lehet és támasztani is kell. A jó közigazgatás érdeke parancsolja, hogy ne zárassék el az útja annak, hogy a kevésbé vagyons, de azért tehetséggel megáldott fiatal erők is egész kedvvel szentelhesék magukat a közigazgatási pályára, egy egész életre szóló működési tér nyílván meg ez által előtűnik is, a melynek szintén biztosítania kell számukra a gondtalan megélhetés eszközeit.

Hogy pedig a megyei tisztviselőknek (legalább vármegyénkben) jelenlegi fizetésük által ez a „gondtalan megélhetés” nincs biztosítva, s hogy ennél fogva létfenntartásuk nehéz küzdelmei között az életgondok nyomásával szemben naponkénti küzdelmet kell kifejtjenek: ezt senki el nem vitathatja. Régen, a mikor a közigazgatási pályán való működés csak „nobile officium” volt és nem a magát arra szentelőnek egész munkáerejét és igyekezetét igénylő terhes „élethivatás”: a csekély fizetés is elég lehetett; mert a megyei közigazgatásnak akkor nem annyira terhes

küzdőmókján többnyire olyanok viték békés csatájukat, a kik mint vagyoniilag tehetősek nem voltak reá szorulva fizetésükre, s a kiknél a felváltott hivatal inkább csak mellék-szórakoztató foglalkozás gyanánt szerepelt. Ma pedig — a mikor már az állami étellel annyira szervi kapcsolatban álló megyei közigazgatás, ügyeinek rendkívül kiterjedt voltánál fogva „egész embert” kíván meg — hogy a hajdani csekély fizetés már „nem válik be” —, s így az vonz erőt az élet mezejére kilépő fiatal munkásokra már nem gyakorolhat — ezt szintén való igazságnak kell elismernünk.

Éppen ezért nagyon természetesen tünik föl előttünk, hogy a megyék kebelében a tisztviselők részéről mozgalom indult meg, a melynek czélja nem más, minthogy a közigazgatási tisztviselők is osztassanak be azon fizetési osztályzathoz, a mely az állami tisztviselők részére törvény által biztosítva és megállapítva van.

A megyék kebelében megindult ez a mozgalom hullámot vert fel a mi megyénk tisztviselői között is, mert ők is tudatával bíznak annak a nagy különbségnek, a mely van jelenleg az állami és megyei tisztviselők fizetése között, — és ők is érzik naponkénti életküzdelmek között ennek a nagy fizetési különbségnek a bénító hatását.

A vármegyénk tisztviselői között megindult ez a mozgalom a f. hó 11-én dr. Betegh Miklós alispán elnökle alatt megtartott tisztviselői értekezleten adott magáról határozottabb alakban életjelt, a mely értekezletnek határozatából kifolyólag már megszerkesztve és a miniszter elnök

és belügyminiszter urakhoz alispán által fölterjesztve is lett a következő felirat:

Nagyméltóságú Minister Ur!

Általánosan tudva, a társadalomnak minden köré, a hírlapirodalomnak minden organuma által megvitatta, s a kérdés minden oldalról megvilágítva lévén, nem kívánjuk Nagyméltóságodat azzal terhelni, hogy számszerű adatokkal bizonyítsuk be azt, miszerint a vármegyei tisztviselők jelenlegi fizetésük mellett meg nem élhetnek, — és nemcsak az ő anyagi existenciájuk lesz áldozata a mai helyzetnek, de a megélhetés biztosításának reménye nélkül a vármegyét tisztviselői minőségben ma már senki szolgálni nem akarván, rövid időn megfelelő tisztviselőkkel sem fogunk rendelkezni, minek következtében közigazgatásunk maga is a helyett, hogy a kor követelményeivel előrehaladna, a rohamos hanyatlás fog beállni.

Mai napon Torda-Aranyosvármegye tisztviselői kara összegyűlvén, elhatározta felkérni Nagyméltóságodat, hogy ne méltóztassék helyzetünk javításával az állami adminisztráció behozataláig várni, mely alkalommal remélt fizetés felemelés vont ugyan egy néhány kezdő embert a megye szolgálatába, de ezeknek jó része már is — a várt reform bizonytalan időkre haladván el — csalódva menekült innen, hol a megélhetés rettentő küzdelmét kiállani nem bírták s idősebb tisztviselői társainak nyomorult sorára jutni nem akartak.

Mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, azon biztos tudatban, hogy Nagyméltóságod az adminisztráció ér-

dekeit föllendíteni akarja és anyagi végromlásunk Nagyméltóságodra nem közömbös, kegyeskedjék oda hatni, hogy már a jövő évi költségvetés rendén biztosíttassék fizetésünknek fölemelése. A fölemelendő fizetést nem %-ban kívánjuk az ország többi megyéjének mintájára kifejezni, hanem mindenek fölött arra kérjük Nagyméltóságodat, hogy első sorban a nekünk adott általányságot, melyek nagyon is korlátozott fizetéseinknek a kegyelem dőfést adják meg — méltóztassék fölemelni — alább feltüntetett mértékben, megszüntetve ez által azt, hogy a tisztviselőnek kelljen az adminisztráció szükségének fedezetére nemcsak fizetését, de magát vagyont is föláldoznia.

Kérjük tehát a vármegye állami javadalmazását első sorban is azon alapon emelni fel, hogy minden főszolgabíró iroda tartása költségeinek fedezetére a mostani 100 frt helyett 500 frtot kapjon elszámolásra.

Az alispán uti általánya, tekintettel a hat járásra 1000 frt, főszolgabírák a főorvosé 500—500 frt, járási emberorvos és állatorvosoké 300—300 frtban legyen megállapítva.

Csak ezen összegeknek elérése után szólhatunk fizetés fölemelésről; erre nézve pedig alázatos tisztelettel kifejezett kérésünk oda megy ki, hogy: méltóztassék minden egyes tisztviselőnek azon fizetést adni meg legalább, a mennyit a hasonló rangú állami hivatalnokok élveznek, — mire vonatkozó kérésünk részleteit alábbi számszerű kimutás tünteti föl:

I. Fizetések

A. Központ

1. Alispánnak VI. fizetési oszt. szerint 2500 frt.
2. Főjegyzőnek VII. 2200 frt

Az „Aranyosvidék” tárczája

A leghíresebb szamarakról.

(Smiles.)

A leghíresebb szamarakról, kik gyermek és ifjkorukban rossz tanulók, érett korukban a legkitűnőbb emberek lettek, igen érdekes cikket lehetne írni.

A tündöklő eszű *Sheridan* gyermekkorában oly kevés tehetséget mutatott, hogy midőn édesatyja egyik tanárhoz elvitte, a fia bemutatását e szavakkal kísérte: „javíthatlan rossz és rest gyermek.”

A *Newton* helye az isko lában elég hosszasan az utolsó előtti pad vége volt. Egyszer az előtte ülő fia megrugta. *Newton* bátor volt, kihívta és legyőzte; ekkor aztán nem elégedett meg a zsal adicsásggal, hogy ellenfelének érezhetőleg bebizonyította, mennyivel erősebb az ő ökle, hanem a fejébe vette, hogy a tanulásban is legyurja, már most minden igyekezetét a tanulásra fordította, s kevés idő múlva az osztály elején foglalt helyet.

Pietro di Cortona gyermekkorában annyira ostoba volt, hogy számárfőnek nevezték.

Életének ugyan ezen korszakában *Tomaso Guidi* a bárgyu Tamás gunynév alatt

ismerték, azonban e gunynév daczára később a legmagasabb kitűnőségre emelkedett.

A világhírű theológusok között is elegen voltak, kiket nem lehetett kora érettséggel vádolni.

Barrow *Izsák* a nagy theológus leginkább indulatossá jelleme által tűnt föl az iskolában; indulatoss és erőszakoskodó természetű és restsége példabeszéd volt: szülőinek annyi bánatot és aggodalmat okozott, hogy atyja elkeseredése perczében néha azt mondta: „ha az Isten valamelyik gyermekemet elakarja venni, úgy *Izsákot* venné el, mert ez a legkevesebbet ér a többiek között.”

Az igaz, hogy gyermekkorában *Clarke* *Ádám* roppant nagy köveket tudott elgördíteni; de oly ostobának látszott, hogy atyja kétségbeesett veszélyes bárgynak nevezte.

A dublini egyetemen *Swift* megbukott a vizsgákon, az Oxfordba való fölvételét speciális grátiából adott ajánlatoknak köszönhetette.

Burns, a nagy költő, gyermekkorában csak testgyakorlatban kifejtett ügyességével tűnt ki, másképp ostoba volt.

Tanuló korában *Scot* *Walter* is egy semmirekellő rossz izgága gyermek volt, mindég kész a verekedésre, de leczkéljé annál ritkábban tanulta meg. Az edinburgi

egyetem egyik tanára *Dalzell* azt az észrevételt tette róla, mi szerencsére nem volt igaz: „ostoba volt és ostoba is marad.”

A ragyogó eszű *Humphry Davy*, ifjú pajtásai közül nem az értelmi felsőség által tűnt ki. Cadew tanár azt mondta róla: „Ama tehetségeket, melyek később oly nevezetessé tették, míg felügyeletem alatt volt, lehetetlenség volt benne fölfedezni.” *Davy* maga is nyilvánította, mily nagy szerencsének tartja, hogy a tanodában oly nagy szabadságot élvezett, és nem szorították rá a tanulásra.

Howard John a nagy philantrop szintén a leghíresebb szamar volt; az alatt a nyolcz év alatt, mit az iskolában töltött, azt lehet mondani, hogy szinte semmit sem tanult. A nagy tudós *Chatterton* visszaküldték az anyjához, mint olyan téleszü bárgyut, ki nem érdemli meg, hogy vele bajlódjanak, mert úgy sem lesz belőle soha semmi.

A világhírű *Goldsmith* maga is egy későn fejlődő növényhez hasonlította magát.

Mikor *Alfieri* a tanodát elhagyta egy szóval sem tudott többet, mint midőn a tanodába lépett; tanulmányait, melyek világhírűvé tették, csak akkor kezdte el, midőn fél Európát már össze-vissza járta.

A legkitűnőbb fővezérek közt is van egy néhány nagyszamar.

Az amerikai szövetséges párt fővezére

Ulysses Grant, pajtásaitól az *Ussetes Grant* (haszontalan Grant) gunynevet kapta.

A nagy *Napoleon* és *Wellington* is rossz tanulók voltak.

Lord Clive, a világhírű nagy angol-indiai fővezér gyermekkorában valódi semmirekellő tekergő volt, minden erélyét a gonoszságok elkövetésére fordította. Csak a boldognak érezte magát, midőn e haszontalan bajszerzőtől megszabadulhatott s *Madrasba* küldték; és mégis ez volt az a férfi, ki Indiában Anglia hatalmát megalapította.

A mit a híres doctor *Armist* az ifjakról mondott, a férfiakra is alkalmazható; a különbség nem annyira a tehetség, mint az energiában van. Ha kitartással munkálkodunk, az erély szokássá változik. A nehézkes fölfogású, de szorgalmas ifju megelőzi a fényes tehetséget.

Valóban figyelemre méltó, hogy azokban, kik a gyermek korban oly sokat ígértek, hányszor csalódtak; igen közönséges középszerű emberekbe nőttek ki magukat, ellenben kiket butáknak, lassu felfogásuk, de vas szorgalmuk s törhetlen kitartásukkal, a társadalmi a történelem legelső és legnagyobb emberei lettek. Lépésről lépésre menve — messze haladni. A csiga, mely útjában egyenesen halad, előbb célzott ér, mint a futkározó nyúl.

A könnyű felfogás néha hiba is; mert a ki könnyen tanul, rendesen hamar felejt.

Szabó Géza,

3. 3 aljegyzőnek IX.	3800
4. Főjegyzőnek VII.	2200
5. Főorvosnak VII.	220
6. Főpénztárnok IX.	120
7. Alpénztárnok X.	90
8. Könyvelő X. fizetési oszt. szerint	900
9. Főszámvevő IX.	1200
10. 2 Alszámvevő X.	1800
11. Levéltárnok IX.	1200
12. Iktatónak X.	900
13. Kiadónak X.	900
14. 3 Irnoknak XI.	1800
15. 5 Díjknak	2042
16. 1 Köz. igazg. gyakornoknak	540

Összesen: 26082 frt.

B., Árvaszéknél.

1. Árvaszéki elnöknek VII. fizetési oszt.	2200
2. 2 Árvaszéki ülnök IX.	2400
3. egy árvaszéki jegyző IX.	1200
4. Árvaszéki nyilvántartó X.	900
5. Árvaszéki iktatónak X.	900
6. egy árvaszéki díjnak	414

Összesen: 8014 frt.

C., Járási tisztviselőfizetése.

1. 6 Főszolgabíró fizetése VII. fiz. oszt.	13200
2. 8 Szolgabírónak IX.	9600
3. 3 Közigazg. gyakornok	1620
4. 6 Irnok fizetése	3600
5. 7 Díjnak	2800
6. 5 Járási orvos IX. fizetési oszt.	6000
7. 2 Állatorvos IX.	2400

Összesen: 39220 frt.

D., Szolgák bére.

1. Várnagy fizetése XI. fizetési oszt.	600
2. Főispáni huszár és alispáni két huszár	750
3. 3 központi hajdu	900
4. 2 hivatali szolga	700
5. Árvaszéknél szolga	850
6. 6 tiszti főszolgabírói hajdu	1500
7. Házi szolga	250

Összesen: 5050 frt.

II. Lakbérék.

A., Központ.

1. Alispánnak	480
2. Főjegyzőnek	360
3. 3 Aljegyzőnek	720
4. Főjegyzőnek	360
5. Főpénztárnok	240
6. Alpénztárnok	210
7. Könyvelőnek	210
8. Főszámvevőnek	240
9. 2 Alszámvevőnek	420
10. Levéltárnok	240
11. Iktató és kiadó	420
12. 3 Irnoknak	540
13. Közigazg. gyakornok	180

Összesen: 4620 frt.

B. Árvaszéknél.

1. Elnöknek	360
2. 2 Ülnöknek	480
3. Árv. jegyzőnek	240
3. Árv. nyilvántartónak és iktatónak	420

Összesen: 1500 frt.

C., Járási tisztviselők lakpénze.

1. Központi főszolgabíró	360
2. 5 főszolgabírónak	1500
3. 8 szolgabírónak kettő 240 frt. hat á. 200 frt.	1680
4. Közigazg. gyakornok	450

Levél, melyet nem szoktak elolvasni.

Öregemberfalú, 1898. aug. 1.

Ilyenkor szokás nyaralni és bizonyos leveleket írni. Mivel én is nyaralok most, ergő azt a bizonyos levelet nekem is meg kell írnom.

Az az egy szerencsém ugyanis megvan — s ha csak valami főprincipális ki nem talál valami kanikulai tanításmódot — meg is marad, néhai Ráth Károlylyal szólva az én emberi életkorom legvégső határáig, hogy t. i. a mikor Singfalván és Rákoson minden mozogható lény nyakaszakadtából dolgozik, én akkor élvezhetem legnagyobb kéjjel a semmittevés óráit, napjait, heteit, sőt hónapjait.

Ezt nevezem én uraságnak!

Bármit beszélhetnek is nekem azok, a kik definiálni tudnak, hogy mi az az uraság; — ezek csak definiálni tudnak, de nem azt, a mit én, hogy t. i. legszebb játék a tarokkjáték s legszebb foglalkozás a tanító — nyáron.

Ilyformán fogván fel a dolgot, én úrnak érezem magamat s mint ilyennek — főképpen ha az ember Budapesten lakik, már csak illik nyaralni menni, mert aztán hová lenne a tekintély — a házmaster előtt.

Oly helyet választottam ki tehát magamnak, mely a kérdezősködőknek már a

...	900
...	2200
...	220
...	120
...	90
...	900
...	1200
...	1800
...	1200
...	900
...	900
...	1800
...	2042
...	540

D., Szolgák lakpénze.

1. 15-nek per 50 frttal	750
-------------------------	-----

Összesen: 750 frt.

III. Szolgák ruha átalánya.

1. 16-nak a, 50 frt	800
---------------------	-----

Összesen: 800 frt.

IV. Utazási átalány.

1. Alispánnak	1000
2. Főorvosnak	500
3. Hat főszolgabírónak á. 500 frt.	3000
4. Öt járási orvosnak á. 300 frt.	1500
5. Két állatorvosnak á. 300 frt.	600

Összesen: 6600 frt.

V. Irodai szerekre.

1. hat főszolgabírónak elszámolásra	3000
2. Központ részére	3000

Összesen: 6000 frt.

VI. Vegyesek.

1. Épületek fenntartása	140
2. Egyéb rendszeresített kiadás	660
3. Raktartás	50
4. Előre nem látható kiadások	400
5. Tisztviselők utazásaira (napidíjak)	300

Összesen: 1550 frt.

Ezek szerint tehát Torda-Aranyosvármegye tisztviselőinek fizetése kitenne a szolgákéval együtt 78,366 frtot, lakbéré 13,240 frtot, utazási átalánya 6,600 frtot, szolgák ruha átalánya 800 frtot, az alispáni iroda szükséglete 3000 frtot, 6 főszolgabíró iroda szükséglete 3000 frtot. A folyó évre megállapított javadalmazási költségvetés más szükségletei 1550 frtot. Vagyis azon összeg, melyre Torda-Aranyosvármegye háztartásának szükséglete kiterjed — leütve belőle az 1898-ik évi költségvetésben szereplő 1118 frt 50 kr vármegyei fedezetet — összesen évi 105.437 frt 50 krt tesz ki.

Mély alázattal kérjük tehát Nagyméltóságodat a jövő évi állami költségvetés (budgetje) összeállításánál fenti összeget Torda-Aranyosvármegye javadalmazása gyanánt fölvetetni.

Torda-Aranyosvármegyei kisgazdák tanulmányútja.

Irta: Bölöni István, tanító.

Hizlalások. A hizlalás az igás állományból és kuhlandi tehenészetből kisorolt, továbbá ezen célra vett szarvas marhával, kisorolt öreg és fiatal sertésekkel üzetik. Hizó marha a szeszgyárakban előállított és a cukorgyártól visszakapott répa szelét értékesítésére állítottatott fel. Ez idő szerint a hizó szarvasmarha állománya 1268 drb,

névével is imponáljon: Öregemberfalú. S hozzá németül is jól hangzik, betölt egy kis német szájat: Altmannsdorf. Hallotta-e e nevet valaki? Mert ha nem, ezennel pályázatot nyitok az avatatlanok számára s ha megnyer valaki, lemondok további nyaralásomról. Pedig igen sajnálnám, mert nagyon szeretem a bécsiakat.

Azt is megmondom: miért?

Lakik ebben a házban, melynek egy kis fülkéjében nagy urasan élek, rajtam kívül a házi ur; ez a házi ur egy cseppet sem tud ugyan magyarul, tarokkozni azonban igen; lakik továbbá a szomszédban egy nyugalmazott őrnagy, a ki — miután Magyarországon szolgált — szintén nem tud magyarul, de a házi úrnak említett tulajdonsága ő benne is nagy mértékben megvan.

Már ez magában is elég volna arra, hogy megszeressem az öreg emberek e faluját s itt legyek öreg ember én is; de van az öreg major úrnak még egy másik jó tulajdonsága is, hogy t. i. igen nagyra becsüli a magyarokat. Katonás, moryás szeme csak úgy csillog-villog, mikor lelke nemes hevéből mondja, (persze németül): „Kiválóan tisztetem a magyart, mert oly lovagias, nemes faj nincs több Európában!”

És pedig, ki most itt Hungariát képviselem, mindannyiszor meghajtom szerényen zászlómat — akarom mondani: kalapomat Osztrákia előtt.

mely létszám (oly módon, hogy hizlaltan eladottak helyébe lehetőleg azonnal ugyanoly szám újból beállítatik) — egész éven át fenntartatik. A hizó szarvasmarhák és sertések eladásából, leszámítva mindennemű kiadást, évi tiszta nyereség, mint egyenleg 36620 frt 28 kr s ez így van kevés eltéréssel minden évben.

Igás ökrök. Az igás ökrök létszáma 1672 drbból áll. Az igásöröknek létszáma az őszi munkák idejére 2200 drbban van megállapítva, ennek $\frac{3}{10}$ része évenként a répa hordás befejezte után hizlalóba soroltatik; a hiány a következő tavasszal, csaknem kizárólag erdélyi vásárokon vett ökrökkel pótolatik. Az őszi állományból 100 hold művelés alatt álló területre (az erdők elhagyásával) 4 pár ökör; 1 pár ökrökre tehát 25 hold esik.

A ménésbirtokon van 7 szeszgyár, 1 finomító. A főzés tisztán csak répa fejekből történik.

Gőzmalom 1; kizárólag a ménés birtok liszt és dara szükségletének fedezésére áll fenn.

Sütőház 1. A ménesházi katonák és mezei munkások kenyér szükségletének előállítására tartatik fenn. Munka eredménye évenként átlag 260—300,000 adag kenyér.

Cukorgyár. A gyárat a bérlő saját költségén állította fel és rendezte be oly feltétellel, hogy az összes épületek azonnal az uradalom tulajdonát képezik, a berendezés pedig a 20 évi szerződési idő letelte után az uradalom által becslési áron átvehető. A gyár az élővíz csatorna vizének használatáért évenként 6000 frtot fizet.

Kendergyár. A kendernek készítését a ménésbirtokon egy 15 évre terjedő egység alapján a szegedi kender fonógyár részvénytársaság gyárilag eszközli. Ez ideig 4—800 holdon termeltek kendert, ez azonban a szükségletet nem elégítette ki, most 1000 kat. holdra van kiegészítve. A gyár a szállított kenderkoró metermázsájáért 2 frt 50 krt fizet, tekintet nélkül a kender minőségére, azon felül köteles az átvett mennyiség 100 kgja után 25 kg. pozdorját visszaszolgáltatni.

Épületek. A ménésbirtok épületei összesen 720. Ezek között 2 templom, 9 iskola stb.

Rendeltetés, vezetés és személyzet.

A ménés ügyeit a katonailag szervezett parancsnokság kezeli. A parancsnokság élén ez idő szerint gróf Grimaud d' Orsay Olivér cs. és kir. ezredes áll. A ménésbirtok gazdaságának összes egyéb ügyeit s az azzal kapcsolatos teendőket a polgári szervezettel bíró igazgatóság kezeli, mely egy megfelelő tisztikarral rendelkezik, melynek

élén jelenleg Juhász Bálint m. kir. állad. ménésbirtok igazgató áll.

A ménés ügyeinek ellátására a parancsnokság rendelkezésre áll: I. o. százados. 1 II. o. százados. 3 főhadnagy, 2 hadnagy, 3 hadaprod növendék, 1 számvevő főhadnagy, 1 I. o. főállatorvos, 1 katonai állatorvos, 1 m. kir. állami állatorvos és 9 gyógykovács, ezeken kívül pedig a szükség altiszt és legénységi létszám, u. m. II. o. számvevő altiszt, 24 őrmester, 14 szakaszvezető, 25 tizedes, 13 őrzővezető, 247 ménes katona, 12 tiszti szolga, 33 I. o. szekeres, 28 II. o. szekeres, 111 csikós, 39 lovasz fu, 1 napdíjas, 1 bőrféjtő, és egy szabó.

A gazdasági ügyek ellátása céljából az igazgató rendelkezése alatt a következő személyzet áll. u. m.: 2 gazd. felügyelő, 4 I. o. intéző, 4 II. o. intéző, 5 III. o. intéző, 10 I. o. segéd, 5 II. o. segéd, 4 III. o. segéd, mint állandóan szervezett gazda tiszt kar, s ezen kívül ideiglenesen és időnkint változó létszámmal: 4 állami ösztöndíjas gyakornok és 1 magán gyakornok. A gazdatisztek közvetlen rendelkezése alatt állanak a gazdaság műszaki munkák felügyelete és ellenőrzésével megbízott 1 művezető, 1 műmester, és az erdők felügye. letével megbízott 2 erdővéd, mint állandóan szervezett felvigyázó személyzet; ezenkívül gazdasági cselédség, a vasúti és iparos kézműves személyzet, időközönként változó, ez idő szerint a következő létszámmal. Kézművesek és kisegítő-személyzet: 1. I. o. mester 3 lakatos mester, 27 lakatos-segéd, 11 asztalos, 10 ács, 8 kőműves, 1 kőnyomdász, 7 kovács-mester, 19 kovács-legény, 9 bogárnár-mester, 8 bogárnár-legény, 1 kazán-kovács, 1 vasesztergályos, 1 rézműves, 1 bádigos, 2 kádár, 4 szíjgyártó, 2 nyerges, 11 tanoncz, 1 vonatvezető, 1 pályafelvigyázó, 1 állomás felvigyázó, 1 szeszraktáros, 1 kéménysopró, 5 molnár, 1 felvigyázó, 11 gőzekés szegődményes, 39 napszámos (állandó.) Cselédség: 6 magtáros, 17 béresgazda, 18 csász, 19 öreg béres, 13 tanyás, 127 tiszti és igás-kocsis, 467 szekeresbéres, 208 ostoros, 246 havi béres, 3 tehenészet felvigyázó, 34 tehenes, 5 gulyás számadó, 18 gulyás, 14 juhász, 1 kanász számadó, 16 kondás, 2 éjjeli őr, 5 raktáros, 2 irodaszolga.

A tiszti kar és egyéb személyzet valóság, erkölcsi, és nevelésügyi igényeinek kielégítésére, alkalmazásban áll a mezőhegyesi ménésbirtokokon 2 lelkész, 7 népisk. tanító, 2 tanítónő, 1 ovónő, 1 egyházi, 1 temető őr.

(Folyt. köv.)

HETI HIREK.

A király születés napja Tordán. „A legelső magyar ember — a király“

Már kérem alászon, hogy is tanuljak meg én itt németül, mikor a Brassai bácsi Okszerű vezérében így tanultunk olvasni: Aber! Herr Sommer! itt pedig így kell halanom: Abá! Há Somá! Mikor először halottam, természetesen, hogy nem értettem; szerencsére azonban hoztam magammal egy kis m. kir. eszet és egy Ballagi-féle szótárt, melyekkel bezárkoztam említett czellámba, hadd lássam: mit is tehet az a: Abá Há Somá! Mikor először (N. B. tükör előtt) próbáltam így kimondani, nem tudtam megállni, hogy ne nevessek rajta. Tessék már most rajtam nevetni!

Nó de nem csak kinevetni, hanem megmosolyogni való is van itt. Ezt a megmosolygást pedig tessék a lehető legkellemesebb értelemben venni, mert a jul. 26-án lefolyt Annanapi szépségversenyéről van szó.

Bécsiek találták ki ezt a bécsi nők, — igazabban pedig a maguk mulatságára s mondanom sem kell, hogy az öreg Kahlenbergnek is jól esett annyi sok fiatal szépségnek terhet, ha ugyan ezeknek egyáltalában van terhük, a hátán tartani.

Ez a Kahlenberg — a hol az ünnepély volt — a város ész-nyugati végén a Duna jobb partján a Leopoldsberg öcsével városzerűleg emelkedik. Akárcsak a Labyrinth és Aknahegyet tekintjük. Csak hogy a Labyrinth még nem volt oly szerencsés, hogy

születés napja alkalmából városunk is f. hó 17-én fényes világitást rendezett, bizonyítékát adván ez által is a legalkotmányosabb magyar király iránti odaadó ragaszkodásának, határtalan tisztelete és szeretetének. A piacon hullámzó közönségnek a zene-egylet játszott hazafias darabokat. Másnap (f. hó 18-án) szintén ünnepelt a város, nemzeti lobogók lengtek a középületeken és a magán házak egyrészen, jelezve, hogy a magyar nemzetnek ünnepnapja vagyon: a király 68-ik születés napja. S hogy a magyar nemzet boldogítására a király élete tartóságaért, ima szálljon föl az egek urához: a római kath. templom megtelt közönséggel (köztük a megye, a város, kir. pénzügyigazgatóság, adóhivatal stb. tisztikara testületileg), a hol Kovács Lajos főesperest tartott ünnepi misét. Az ünnepélyes Tedeum után pedig az említett hivatalok együttesen jelentek meg a megyeház nagytermében, a megjelentek érzelmeinek Tarsoly Gábor árv. elnök adván kifejezést, fölkérve dr. Betegh Miklós alispánt, hogy a megjelent tisztviselők üdv és szerencse kívánatait a trón magas zsámolyáig juttatni méltóztassék. Alispán ezt egész készséggel megígérte, mire fölhangozott ismét a lelkesedés születe: sokáig éljen a király!

Szent István napját megelőző este városunk is — a legelső magyar király emlékeztetőre — világitott, a mely alkalommal a Zene-egylet adott elő több darabot a nagy közönség gyönyörködtetésére. Másnap (f. hó 20) pedig szintén nagy közönség jelent meg a rom. kath. templomban, a hol az isteni tisztelet folyama alatt a dalkör énekelt hatással.

Gróf Andrássy Tivadar és Gyula családjaikkal és nagy személyzettel e hó 6-án érkeztek meg a „Dobrin” nevű nyaralójukba, melyen a múlt év óta nagy átalakításokat tettek. 4-én avatta fel az „E. K. E.” a nyaraló mellé épített menházat.

Székely ifjak elhelyezése magány ipari műhelyekbe. F. hó 17-én jelent meg városunkban László Gyula, m. vásárhelyi parkamara titkára, hogy kijelölje azon ifjakat, a kik magyarországi nagyobb városaiba fognak f. évi szeptember hó 20-án elszállíttatni. Ezek a következők: Peszter János (sz. kocsárd) Győrbe cipésznek, Szabó Lajos, Orosz József tordáról Debreczenbe gépész kovácsnak, Kis Sándor (torda) Esztergomba asztalosnak, Székely Miklós és László (torda) Budapestre kártyitónak, Török Sándor (torda) és Gál Gerő (Kövend) mindkettő Győrbe cipész mesterségre, Szócs Jenő, Fekete Jenő (torda) Esztergomba

előbbi kocsai fényezőnek, utóbbi asztalos mesterségre, Finta József (torda) Aradra asztalosnak, Szilágyi József (torda) Debreczenbe asztalosnak, Szász János (várfalva) B. csabára kovácsmesterségre, Simonfi János (egerbegy) B. csabára asztalosnak, Gegesi Zsiga (bágyon) B. csabára esztergályosnak Pataki István (gyéres), Moldován Sándor (asztmihályfalva) ugyancsak B. csabára előbbi asztalosnak, utóbbi kovács mesterségre, Ersek György (torda) M. vásárhelyre kereskedőnek, Demetrovics János (várfalva) B. Gyarmatra kovácsnak, Gönczy Lajos (torda) Bpestre szatlernek és Kékedy József (székely-kocsárd) Aradra asztalos mesterségre.

Gróf Széchenyi Miklós külügyminiszeri osztálytanácsos, Gróf Mikeasné veje e hó elejétől T.-Szent-Lászlón nyaral.

Templom ünnepély. Folyó hó 14-én — a mint előre is jelezve volt — tartotta meg az új tordai ev. ref. egyház templomszentelési lélekemelő ünnepélyét, a melyről röviden a következőkben számolunk be. Az ünnepélyt 1/11 órakor a vegyes dalkör éneke nyitotta meg, melyet követett a felszentelő ima Sándor János egyházköri esperestől. A természetes egyszerűséggel előadott ima, a mint szívből jött, úgy szívhez is szólott. A templomszentelő beszédet Egerházy Lajos mondotta, felhíván a közönséget, hogy: „vetkezze le a hitetlen ó embert és öltse fel a jó cselekedben nyilvánuló előhittel bíró új embert.” E templomszentelő beszéd után egy meghatározott szertartás következett: a keresztesítés, a mit Bartha Lajos ar.-gyéresi lelkész tartott, 4 fiú és 4 leány gyermeket keresztesítván meg. Elismerőleg kell nyilatkoznunk a Bartha költői lendületű beszédéről, mely az összes hallgatóságot meghatotta. A bezáró imát Jancsó Lajos m.-újvári lelkész, egyházköri jegyző tartotta. Az eszmékben gazdag ima méltó befejezése volt az egyházi ünnepélynek. Végül az egyház diszgyűlést tartott, a mit első gondnok Fogarasi József nyitott meg, utalva megnyitó beszédében az egymás iránt való szeretetre, mert a hol a tiszta szeretet van, Isten is ott van. Elnök a megnyitó beszéd után Egerházy lelkészt kérte fel a templom történetének előadására (felolvasásra), a mit a közönség szintén érdeklődéssel hallgatott végig. Az egyházi ünnepélyt aztán délből az iskolában rendezett diszebed zárta be, a hol derült hangulat mellett sok szép toasztban is volt alkalmunk gyönyörködni.

Hymen. F. hó 16-án esküdtek egymásnak örök hűséget Egerházy Lajos új-tordai ev. ref. pap és Rédiger Gizella; ma pedig ifj. Velits Ödön és Nagy Anna fognak egymásnak örök hűséget fogadni.

Nekünk csak egy kívánságunk van a házassági frigyre lépőkhez: találják fel mindnyájan a házasságban azt, a mivel nászünnepélyök alkalmával a remény oly kecsesetől biztatja őket: a boldogságot.

Jégeső Torda-Szent-Lászlón. Augusztus 13-án d. u. 1/2 órakor kezdődőleg egy jó negyed óráig tartó dió nagyságú jégesőnk volt — írja levelezőnk — mely délkeleti irányból jöve észak nyugot felé vouulva, a falu felett vonult el teljes erővel s így kertjeink fáit, veteményeit, az épületeket stb. rongálta meg erősen. A jégeső három kilométer széles területen a határt is érintette s a havas felé vonult. Nemcsak ott tett pusztítást, a hol elvonult, hanem azután a kiáradt hegyi patakok rongáltak, elsöpörvén mindent mi utjukba került. Természeti ritkaság számba vehető e jégeső, 12-én is nagy záporunk volt, de azért 13-án mindenki örömmel és jó kedvvel ment a mezei munkára. Nagy hőség, rekkenőség, dörgés, villámlás, szél nélkül jött ez eső. Délből egy két darab felleg sejtetni engedte, hogy eső lesz, egy órakor már morajszerűleg kavargott a felleg s 1/2-kor egy hatalmas zápor után következett a jég, mely négy ujjnyi vastagságban a fent jelzett nagyságban borította a földet. Sok helyt 14-én reggel is volt elég jég. Nincs szó kifejezni azt a pusztítást, a mit tett. A téli almán vagy körtén, mint puska-golyó ment át, nemcsak leverte a fárol. Az ugorka, paradicsom stb. szét hasogatva, szára letarolva, a káposztának csak csutkája van. A törökbuza a fent jelzett területen nemcsak foszlányokká van tépve, hanem le is torolva. E szerencsétlenségünk mellett is szerencse az, hogy bevetett határunknak csak kevés részét érte. A nyár elején megrongált vármegyei hidak és utakban még egy annyi kárt csinált. A kár nagy.

Közgyűlés. A torda-aranyoskői unitáriusok közgyűlése f. hó 26-án d. e. 8 órakor kezdődőleg fog Tordán megtartatni a kántori, esetleg a polgári iskola nagytermében. E kör közgyűlésnek egyik tárgya leendő a többiek között: a Letai Domokos körjegyző lemondása folytán, egy új jegyzőnek a megválasztása.

Orbok Ede, erdélyi muzeum ősrégész Apahidáról átiratot intézet vármegyének alispánjához, fölkérve abban, hogy miután az Erd. Muz. megbízatásából a megyénk területén létező őstelepek kutatására is állam segélyt nyert: engedné meg, hogy a tordai hasadék 1—2 barlangjában is ásatást végezzen. Alispán ezt egész készséggel engedte meg, nemcsak, de a munkát sikerének érdekében támogatását előre is kilátásába helyezte.

Irodalmi értesítő. A Boros György kolozsvári teológiai tanár által kitűnően szerkesztett „Unitárius Közlöny” közelebbi

fogja hozni a most egy éve elhalt jeles író: Jakab Eleknek arcképét és életrajzát Ferencz József unitárius püspök tollából. A midőn ezen Közlönyt, a mely a vallás-erkölcsi élet ébrentartására van hivatva, melegen ajánljuk t. olvasó közönségünk figyelmébe és pártfogásába; egyszersmint tudatjuk, hogy a kik a Közlöny kiadói hivatalához 12 krt küldenek be, azok a Jakab Elek arcképét és életrajzát tartalmazó lapot külön is megkapják. Megjelent és 10 krért szintén megkapható az említett kiadói hivataltól a Brassai Sámuel kitűnően sikerült arcképe is, — az „Unitárius Közlöny” új előfizetői pedig ajándékkul kapják meg a lap mellett.

A véres drámák hazája. Ismét gyilkosság Kövenden s ez 30 nap leforgása alatt már a második. Szörnyűséges állapot! A multkor egy Bardutzat gyilkolt meg fia, most egy Bardutz gyilkolta meg legénytársát. Vasárnap volt. Ilyenkor a kövendi legényeknek duhajkodni illik. Jaj! bárki emberfiának, ki megmerné szólítani a kövendi legényeket, midőn cigány-zene mellett éktelen kurjantatásokkal véges-végig ordítják a falut. De hétköznap sem szabad csendre inteni a kövendi hazareményeit, midőn ágyu számbamenő ostordurrogatásokkal hajnalban, reggel, délből, este, éjfélkor teszik föl-siketítővé a levegőt s epidemikussá a szobában dolgozót és alvót. Nem tud ezen segíteni sem a bíró, sem a szolgabíró. Ezek mellett a kövendi legénység és emberség csizma szárában állandóan kacsozt hord, a virtuosabbak pedig élesre fent hosszú pengéjű kést, hogy bátoraságát és kövendi erényét bárhol, bármely pillanatban megmutathassa. Nem kell komoly összekocczás, egy tréfás szó elég hozzá, hogy a csizma-szárból két gyilkoló szerszám egy tűnő pillanat alatt egymásfelé villogjon. — Ilyenmü összecsapások mindennapi dolgok Kövenden. — mutatják a megkarczott arczok, felkötött karok és biccegő lábak. — A legduhajabb legények egyike Bardutz Gyula nagyon elkeseredett, hogy szeretője máshoz akar férjhez menni. Egész vasárnap fenyegetődzött, hogy meglesi, leszurja azt, ki az ő kedvesére nézets kít ő s csa életében nem látott s nemis ismer. — Leszurja, megöli hiszen itt a példára — mondá legénytársainak — itt a Mezei Pál este, ki mostoha apját ölte meg s már 10 nap mulva ismét itthon kuglizott a zsidónál. Ez arányban ha ő vetélytársát teszi el láb alól, 5 nappal ő is beéri! Többet nem kaphat. A Gyula fiú tehát nagy buban volt. Egész délután táncolt, majd ivott, aztán tivornyázott, kiabált, nem lelte helyét. Szőlősi Pál a 18 éves, csinos, jó növésű, nyalka kovácslegény — kibén szintén van kövendi vér — nem akart Gyula urfi elől kiállni. Szóbeli szó lett s a köröttük csoportosult nép észre sem vette, midőn Bardutz Gyula a csizmaszárból hirtelen kikapott beretva éles hosszú kést markolatig a mellébe szurta Szőlősi Pálnak. Szívét metszé kereszttül a kés a jobb sorsa érdemes fiatal áldozatnak, ki ott nyomban szörnyet halt. — E szorgalmas, csinos fiút — ki szüleinek támasza volt — mely részvét kíséri korán ásvott sírjába és utalat a duhajkodó gyilkost — a tömlőcbe!...

ott valamelyik erdélyi fejedelem-asszony vadászás közben elveszthette volna a fátolyát, azért is nincs ott még templom, mint a Leopoldsbergen, legtennebb csak a szőlő-pásztor tókája ha uralja a hegyet. Lám az Akna-hegy már valamivel szerencsésebb. Igaz ugyan, hogy Szobieszkzy János lengyel kir. is jobban tette volna, ha nem a Kahlenbergől rontott volna le a törökökre, illetőleg nem ott mondotta volna a roham előtt az első misét, hanem az Akna-hegyen, mert akkor talán az Aknán is több fűrdőház és egyáltalában több lakhatóság volna már azóta s annak a templomnak is nagyobb volna a kelendőse, mint a hogy mozgalmas és népes a sokkal nagyobb Kahlenberg.

Talán nem leszek udvariatián sem a Kahlenberg sem a Labarintus iránt, ha még egy rokon vonást fedezek fel, hogy t. i. az évnek bizonyos napján, mind a kettőn sokadalom szokott lenni: itten leányvásár, ott meg — marhavásár*).

A leányvásár, helyesebben: szépségverseny már d. u. mindjárt megkezdődött. A kíváncsi bécsi el nem mulasztotta volna, hogy kimenjen. Ki gyalog, ki fogaskerekűvel, de a közép osztály imponáló tömegben jelent meg s a szegény Há Obá-Kálna csak úgy gyöngyözött a verejtéktől, mikor huszan-

*) Már régóta más helyen tartatnak a marhavásárok: az „Aranyos” közelében, szép térségen. Szerk.

ként czipelte a sörös grigliket. Igazán sajnáltuk szegényt, s ő e hálás tekintetűkért verejtékének drága gyöngyeivel adózott nekünk: halántékáról lefolyó cseppjeit poharainkba osztotta szét.

A nyugalmas bécsi azonban nem oly ideges és székant, mint a magyar, szó nélkül nyelt nagyokat, mert este 7 órakor már annyian voltak, hogy az emeletes, és nagy kerttel bíró restaurációban már nem kaptak helyet a még mindig nagy tömegben érkező vendégek.

Ekkor kezdődött a mozgalmasabb élet. A különböző foku szépségek az ő kisérőikkel külön-külön telepedtek le egy-egy asztalnál. Két versenyzőt egy asztalnál nem lehetett látni. De hogyan is férne meg két éles kand egy hüvelyben! A férfiak fel-fel keltek helyeikről s körszemlét tartottak a jelenlevők között: vaj ki legyen az, ki elviszi az ez évi legnagyobb női dicsőséget s annak jelképét: a lánczos női aranyórát, és ki az, a kit mindenestől így látatlanban elvesz feleségül egy magát bejelentett gavallér?! Amott egy feltűnő helyen nagy társaság mulat: többek között 3 huszár, egy barna civíli s közöttük két dáma feltűnőleg viselkedik. Hirtelen futott, hogy ő az s mindenki arra tölul. A kíváncsiak allandó udvarul szolgálnak nekik, a mi nem hogy zavarná, de sőt mulattatja őket, mert egyikök a

versenyből részt kíván s kocketeriáival votsot keres — neve: Rigóné.

Ily veszedelmes ellentét láttára most már a többi nők is kilépnek tartózkodó, szerény állásukból: maguk indulnak körűtra s mutatják magukat. Egy-egy gavallér fogja pártját s karját mindeniknek s gyűjtik szerényen a vendégektől a szavazó lapokat. Az ifju gavallérok önzetlenek és lelkesek, a nagy zajban egymás hangját tullicitálják. Nem egy van, ki övével asztalra áll s elkiáltja magát: „Uraim! e nőre szavazzanak, mert ő a legszebb! Ide nézzenek! A másik nőnek nincs ugyan gavallérja, mert elvesztette a nagy tömegben, de van életrevalósága: egyedül áll föl az asztalra s elkiáltva magát így keresi párjait: „Fritz von Döbling!”, „Karl von Weinhaus!”, „Nro 884!” stb. Egy talán csak akad.

Kedélyes egy Kahlenberg!

Igy tart e bábeli zavar, mindaddig, míg csak a bíráló-bizottság elnöke meg nem szólal: „A versenyző hölgyeket kérem, jöjjenek ide!”

Összeszámlálják a szavazatokat.

Van a ki 220, a ki 275, a ki 319 szavazólapot tud felmutatni, az első győztes azonban Christine v. Huala marad, a ki 544 piros czédulát tudott kirakni. A másik pedig Leopoldine v. Jokl lett 320 szavazattal.

„Hol lakik?” kérde ez utóbbitól a bizottság egy tagja. A feleletet azonban egy lesújtó tekintet előzi meg, melylyel az van mondva: „Még azt se tudod? — „Wenedig in Wien” — Champagnerpavillon.”

Persze, hogy a döntés miatt a zugalodás itt sem maradhatott el, Különösen egy kövér dáma volt, ki — mászároslegényektől körülvéve — legtöbb bátorságot érzett, hogy elégedetlenségének kifejezést adjon. „Szegény! örökre szegényen, hogy ezt a pipacsot választottátok királynőnek!

Ekkor már elfutotta a méreg s nem tudta tovább mondani — a mit azonban mindnyájan megértettünk —: „Miért nem választattatok inkább engemet?!”

A hajnali órákig ki aranyórával, ki bosszusággal, ki egy-egy gavallérral haza vergődött. Én az említetteket leszámítva avval az elhatározással feküdtem le, hogy ha hazamegyek, valamelyes versenyt én is rendezek — vagy a Labarintus, vagy a Piricske oldalán. —

Abá Há Szomá

V. Rakos.

A háboru vége. A Spanyolország és Amerika között folyó háboru már befejezést nyert. A békejegyzőkönyv a következő rendelkezéseket tartalmazza: Spanyolország lemond a Kuba fölötti szuverenitásáról; lemond továbbá az Egyesült Államok javára Puerto-Rico-ról, az Antillákön levő többi spanyol birtokról, a Ladrones-szigetről; az Egyesült Államok megszállva tartják Manilla város kikötőjét és az előtte levő öblöt; Kuba sziget és Puerto-Rico, valamint a többi Antilla-szigetek azonnal kiűrtetnek.

Honvédek Tordán. A 21. honvédegyezred Kolozsvárt állomásozó 2. és 4. zászlóalja f. hó 14-én délnél érkezett meg városunkban — egy fél napi pihenőre, hogy már másnap tovább masírozzon, a buziási nagy katonai hadgyakorlatokon részt veendő. A honvéd ezred zenekara a megérkezés napján délután 6 órakor kezdődőleg több darabok eljátszásával szerzett élvezetet a piaci nagy közönségnek. A népszerű vitézeknek kitartást kívánunk farsztó utazásukhoz.

Nyilvános köszönet. A tordai Zene-egyletnek f. hó 7-én tartott nyári táncszünet alkalmával felülfizetni szívesek voltak: Dr. Pap Sámuel országgyűlési képviselő 10 frtot, Nagy Miklós 5 frtot, Nessel-feld Miklós 2 frt 50 krt, Dulló János, Ferenczi Ferencz, Nagy Balász, Flachbart Károly, Tóth Olivér, Király József építész, Kovács János, Brüll Ede, Hari Árpád, János József, Grosz Mátins 1—1 forintot; Ámírás Géza, Amberboj Miklós, Alexi József, Balogh János, Bernád Antal, Bardocz Lászlóné, Dénes István, Debreczi József, Ferenczi Árpád, Gönczi Béla, Hösztler Alajos, Horváth Lajos, Holländer József, István Vilmos, ifj. Jakab Gergely, Kimpel Ferencz, ifj. Kleinhempel Károly, Király Albertné (Ilyés Mari), Lengyel Kristóf, Ménasági János, Mittelman Aladár, Novák Miklós, Papp János, Soltész Sándor, Szaniszló Lajos, Szilágyi Elek, Dr. Szentkirályi Lajos, Thurzai Pál 50—50 krt, Haltrich János 40 krt, Barra László, ifj. Bardocz Ferencz, Hermann János, Gegesi József, Kormos János, Polonyi Sándor 30—30 krt, Bardocz László, Borbély N. Miklós, Csegezi Kálmán, Gegesi Sámuel, Geizler Antal, Marinka Miklós, Moricz Mihály, Szeidel-hoffer József, Nagy József, N. N. és N. N. és Király Miklósné, Tóth Sámuelné 20—20 krt, Czirner Miklós, Molnár István 10—10 krt. Együtt: 48 frtot. Fogadják a nemes szívű adakozók adományaikért az egyet hálás köszönetét. Torda, 1898. aug. 8. A zeneegylet nevében Kanyaró Mihály, egyleti titkár.

Nagyszabeni dráma. Wasserthal kapitány ügyében — a ki a mint lapunkban megvolt írva, egy éjjel nejénél talált Gariboldi főhadnagyot leszúrta és a nejét pedig elkergette — a hadbírósa f. hó 10-n ítéletet mondott, fölmentve a kapitányt. Wasserthalné bűnbánolag ismerte be a hadbírák előtt, hogy Gariboldi főhadnagy szerelmi ajálatainak nem tudott ellentállani s bűnös szeretkezésöknek ama szomorú emlékü éjszakán Wasserthal kapitány is tanuja volt. E vallomás, valamint a bizonyító eljárás során kihallgatott tanúk igazmondása állapította meg azt a tényállást, mely az ítélet alapjául szolgált. Wasserthal kapitány saját lakásán győződött meg neje hűtlenségéről s hogy kardal rontott a védtelen csábítóra, ezt olyan lelkiállapotban cselekedte, mely kizárja a büntetőjogi beszámítást. A hadbíró ezek alapján indítványozta a fölmentést s indítványához a hadbírósa egyhangulag hozzájárult.

Villám ütés. P. Csáni Petyán Burkus házába a villám f. hó 11-én este 6—7 óra tájban becsapván, nevezettnek Szuszanna nevű 9 éves leánykáját úgy találta, hogy azonnal meghalt.

Értesítés. A szamosújvári m. kir. állami főgymnasium I—VIII. osztályába az 1898—99 tanévre szóló beiratások f. évi szeptember hó három első napján eszköz-
tetnek.

Szerk. levele. A varfalvi bírónak. A beküldött ezikk csak nyiltérben jelenhetik meg. *Taracznak.* Köszönet a megemlékezésért. *Viski Gyula* urnak, Somosd. Az ígért ezikk hol késik az éjji homályban? D. M. Szováth. Miért e rölunk való hosszas megfedekezés? Hát a Párnassus hegyére való fölmenetel már ottan is legyőzhetetlen nehézségekbe ütközik? ...

Nyilvános köszönet.

Mind azon ismerőseim — kik férjem elhunytá alkalmával részvétüket kifejezni szívesek voltak — ezuttal fogadják hálás köszönetemet.

Özv. Asztalos Jánosné.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

Borkezeles.

A savtalanítás. Ha a mustunk sok savat tartalmaz, a mi kellemetlen ízűvé teszi a mustot, s a forrásban is akadályozza, ha a sav tartalom 0.006-et (6 promil) felül haladta, úgy azt lekell szállítani; a mi úgy történik, hogy a savat szénsavas cálciummal kiközbösítjük. A kiközbösítésre, vagy a sav lecsapolására legjobb anyag a tiszta márványpor. A borkósavas mész a fenekére száll, a mit értékesíteni lehet. 1 promilsav kiközbösítésére kell 0.666 gram márványpor. 2 prominál több savat kiközbösíteni nem igen lehet, mert a hamu alkatrészek annyira szaporodnak, hogy hamisítás vádjába eshetünk. A kiközbösítő szert legjobb közvetlen a forrás után hozzá adni.

Törköly borkészítés (Petiatizálás.) Petiót francia földbirtokos rájött, hogy egyes szőlő fajok héjában iz és zamat anyagok vannak, melyeket a héjból vízzel kilehet lugozni, s így a borhoz hasonló folyadékot lehet cukor, vagy szesz hozzá pótlásával előállítani. A törkölyt bort úgy készítjük el, hogy a kisajtott törkölyt, hogy a levegővel ne érintkezzék és ne élenyüljön, azonnal annyi vizet öntünk rá, hogy a törkölyt elfedje. Most a hány hliter bort leszűrtünk, annyi hliter törkölyt bort készíthetünk, minden hliterre, ha 16 fokost akarunk készíteni, hozzá kell adni 16 kló nádcukrot. A kimért cukrot egy cseberbe téve, a kimért folyadékból feltöltöm, s keveréssel feloldom. Most a készitendő törköly bor 0.11 részét az az minden hliterből 11 litret egy arra való edénybe felforralom, forrás után a cukor vizre öntöm, s azután az egész felmelegített cukros vizet rá töltöm a törkölyben levő többi folyadékra, az a meleg cukros lé körülbelül 20° C-ra felmelegíti az egész folyadékot, hogy a kilugozás és erjedés hamarabb megtörténjen. A törkölyt letakarjuk, s naponta többször jól ledűböscköljük. A törkölyben addig tartjuk, a mig a folyadéknak kellemes must ize lesz 24—48 óráig, ha ez megvan, kisajtoljuk, hordóba töltve rendszeren kiforraljuk.

A hordó fenekére alapos betűkkel felírjuk: *Törköly bor.* A szinbortól külön helyen kezeljük.

Bölöni István,
ref. tanító.

(Folyt. köv.)

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 1711—1898

közig.

Pályázat.

Torda Aranyos megye Mohácsi körjegyzőséghez tartozó Kercsed község által rendszerezett szülészeti állásra pályázatot hirdetek. A választás a községi képviselő által folyó évi szeptember 15-én d. e. 9 órakor Kercsed község házánál fog megejtetni.

Pályázók kötelesek kellőleg felszerelt folyamodványukat az előjárásához czimezve a választást megelőző napig a körjegyzőhöz benyújtani: 1. évi fizetés 40 frt, 2. szállás bére 8 frt, 3. fűtési átalánya 12 frt, ezeket kapja évnegyedenként utólag a községi

pénztárnál 4., Minden betegől 1 frt, a teljes vagyontalan betegnek díj nélkül köteles közreműködni.

Mohácson 1893 évi augusztus hó 9-n

Földváry József
körjegyző.

Sz. 607—1898

Arverési hirdetmény

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezeennel közhirrre teszi, hogy a tordai kir. járásbírósa 1897 évi 5431 zszámu végzése következtében dr. Horváth Miklós ügyvéd által képviselt Moldován László hagyatéka javára Nagy Lőrincz ellen 315 frt s jár erejéig 1897 évi július hó 9-n fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 470 frtra becsült következő ingóságok, u. m. szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tordai kr. jbróság 1898 évi V. 3922 számu végzése folytán 315 frt tőkekövetelés, és járuléka erejéig Felső Sz. mlhályfalván a község házánál leendő eszköz-
lésére 1898. szeptember hó 3. napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Torda, 1898. július hó 22 - n.

h Germán János
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 1599—1898.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat

A felvinczi kir. jbróság mint tkvi. hatóság közhirrre teszi, hogy a tordai kisegítő-takarékpénztár és társa végrehajtóknak Goldman Lajos kercaedi lakos végrehajtást szenvedő elleni 304 frt 94 kr, és 300 frt tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a tordai kir. törvényszék felvinczi kir. jbróság területén levő Kercsed községben és határán a kercsed 492 sztjkvben. A+2 rsz. 2320 hrsz. 47 frt, a 647 sztjkvben. A+1 rsz. 343 hrsz. ingatlanra 400 frt, a 344 hrsz. ingatlanra 117 frt, a 345 hrsz. ingatlanra 134 frt a 798 sztjkvben A+1 rsz. 3379 hrsz. ingatlanokra 24 frt, a 2 rsz. 1684 hrsz. ingatlanra 5 frtban ezeennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898 évi október hó 14-n d. e. 9 órakor Kercsed községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számító t és az 1881 évi nov.

1-n 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881 LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánat pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósa mint tkvi. hatóság.
Felvincz 1898 július hó 7-n

b Veres Zoltán.
kir. járásbíró.

Kenyérsütésre alkalmas forgács!

Kapható:

A Cellulose gyárban

métermázsánsként 30 krjával.

Sütőnőknek különösen ajánlható.

2—3

A brassói portland-czement-gyár

ajánlja legkitűnőbb

Portland-czementjét

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Tordán kapható: FLACHBART KAROLY

32—0 urnál, a hol

Roman-czement

is mindig a legjobb minőségben található.

A t. gazdaközönség figyelmébe.

Tisztelettel van szerencsém az igen t. gazdaközönséggel tudatni, miszerint f. évi aug. hó 1-től kezdődőleg Tordán (egyvelőre Közép-u. 9. sz. alatti Chiorean-féle házban)

egy gabona és termény-üzletet

nyitok.

Vásárlók nagyban és kicsinyben mindenféle terményeket, nevezetesen gabonaféléket, hüvelyeseket, heremagot, szóval mindenféle gazdasági magvakat a legmagasabb árakon.

Minthogy messzemenő üzleti összeköttetésem vannak úgy itt, mint a fővárosban, lehetővé teszem azt, hogy a t. gazdaközönség terményeit — a vidéki gabonapiac elkerülésével — bármely időben közvetlen a tordai piacon értékesíthesse, mi által is elkerüli a nagyobb költségeket, melyek a termény ide-oda szállításával keletkeznének.

Magamat a t. gazdaközönség jóindulatába ajánlva, maradtam

kiváló tisztelettel

Meisel Kálmán,

gabona és terménykereskedő.

SZIVATTYUKAT

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kész., járgány és erőhajtásra.

TÜZFECSKENDŐKET

város, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak.

harangokat és harangálványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utczaí öntöző-kocsikat, sárkaparókat

26—0

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- ÉS GÉPGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI., külső-vácziut 45.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.